

O B S A H .

SOCIOLOGIE V POLITICE.

Kniha první.

Úvod do sociologie.

	Str.
Hlava první. Pojem, třídění a rozvoj vědy.	
1. Pojem vědy. 2. Rozdělení věd. 3. Pojem metafysiky. 4. Význam filosofie pro společnost. 5. Od filosofie přírodní k filosofii společnosti (sociologii).	5
Hlava druhá. Pojem, předmět a zdroje sociologie.	
1. Vliv individualismu na pěstění sociální vědy. 2. Pojem sociologie, 3. Empirická a teoretická sociologie. 4. Zdroje sociologie. 5. Oblast společenské vědy. 6. Prof. Masaryka klasifikace sociálních věd. 7. Metoda sociologie.	9
Hlava třetí. Historický vývoj studia vědy společenské. Studium sociologie ve starověku, středověku a novověku. Zástupcové hlavních směrů v moderní sociologii.	15
Hlava čtvrtá. Význam zákonů sociálního dění ve vývoji společnosti.	
1. Positivní filosofie usiluje odstraniti zmatek v myšlení. 2. Vývojový zákon evoluční sociologie. 3. Pojem zákona v přírodním a sociálním dějství. 4. Rozdíl mezi zákony věd přírodních a duchovných. 5. Nedostatek ověřených zákonů kauzálních v sociálním vývoji. 6. Pravidelnost v sociálních jevech. 7. Význam sociologie na poli teoretickém v konstruování blahobytných útvarů společenských. 8. Vliv pragmatismu na luštění speciálních problémů společenských.	19
Hlava pátá. Rozpor mezi sociologií evoluční a křesťanskou.	
1. Duchovní základ společnosti. 2. Různost názorů o zdroji a platnosti lidského poznání (noetiky). 3. Noetika jádrem filosofie.	

	St.
4. Realismus a nominalismus ve středověku. 5. Racionalismus (logicismus). 6. Empirismus (psychologismus). 7. Kantův fenomenalismus. 8. Durkheimův objektivismus. 9. Noetika filosofie aristotelo-tomistické. 10. Nihilismus pozitivistické vědy. 11. Objektivismus katolický.	28
Hlava šestá. Různé směry v hodnocení sociálních sil.	
1. Různá hlediska na význam tvořivých sil v sociálním vývoji.	38
A. Směr intelektuální či psychologický.	
2. Comtova škola intelektuální. 3. Comtova statika a dynamika sociální. 4. Kritika školy Comtovy. 5. Em. Littré. 6. E. de Roberty, D. Greef, Lacombe. 7. Význam Comtův v sociologii.	39
B. Směr biologický či organický.	
8. Spencerova škola biologická. 9. Otázka mravnosti. 10. Psychologie bez duše. 11. Kritika názorů Spencerových. 12. P. Lilienfeld, A. Schäffle, A. Fouillée, J. Izoulet, R. Worms. 13. B. Kidda emociální sociologie. 14. Darwinova teorie. 15. Marxova ekonomická teorie. 16. Kritika historického materialismu. 17. F. Engels, K. Kautský, F. Mehring, P. Weisengrün, E. Bernstein, J. Stern.	44
C. Směry sociálně psychologické v organické sociologii.	
18. Lamprechtův směr sociálně psychologický. 19. Škola Durkheimova. 20. Kritika názorů Durkheimových.	54
D. Volní (voluntaristický) směr v sociologii.	
21. Intelektuální a biologický směr doplněn voluntaristickým. 22. F. Tönnies, F. Giddings, P. Barth.	58
Hlava sedmá. Neudržitelnost naturalistického evolucionismu v sociologii.	
1. Theistická evoluční teorie. 2. Naturalistický evolucionismus neschopen vysvětliti život společenský. 3. Metafysických ideí nelze vyvrátiti. 4. Křesťanský názor světový hájen elitou myslících duchů. 5. Novoidealismus. 6. Přelom naturalismu.	60
Hlava osmá. Reflex mylných názorů v životní praxi.	
1. Evoluční sociologie přirostla sociální napětí. 2. Vědecké odůvodnění individualismu. 3. Základ kolektivismu v přírodních vědách.	67
Hlava devátá. Křesťanská sociologie.	
1. Malá naděje na objev nutných zákonů v sociálním dějství. 2. Jednotná idea světového plánu Tvůrce ve společnosti. 3. Vnitřní intuice vhodnou pomůckou sociologie křesťanské. 4. Sociologie morálkou společnosti. 5. Theistický evolucionismus oprávněn. 6. Křesťanská sociologie pravou vědou. 7. Činnost individua je východiskem k výkladu sociálního dějství. Metoda práce.	73

Kniha druhá.

Hybné síly sociálního vývoje.

(Empirická sociologie.)

I. ČLOVĚK JEDINEC.

Hlava první. Význam individuality v sociálním dějství.	Str.
1. Hlavním činitelem sociálního dění lidského individuum. 2. Úkol psychologie ve výkladě společenských jevů. 3. Duše davu. 4. Národní typy.	79
Hlava druhá. Hybné síly lidského jednání.	
1. Duševní představy zdrojem jednání. 2. Pud sebezáchovy. 3. Sobectví. 4. Pud družnosti (altruismus). 5. Idealismus.	82
Hlava třetí. Názory moderní doby o individualitě muže a ženy.	
1. Individuální práva nejsou ovocem moderní doby. 2. Požadavky pro zachování individuality. 3. Vznik ženského hnutí emancipačního. 4. Vývoj názorů o hodnotě ženy. 5. Zásluhy křesťanství o osvobození ženy. 6. Hodnota ženy v reformaci. 7. Muž i žena svým způsobem slouží blahu lidstva. 8. Pojem o důstojnosti lidské individuality v křesťanské společnosti pojmem centrálním.	86
Hlava čtvrtá. Smysl a cíl lidského života.	
1. Metoda filosofie křesťanské v poznání přirozenosti lidské. 2. Různé metody k poznání přirozenosti lidské. 3. Člověk bytost mravní. 4. Mezi lidským a organickým světem nepřeklenutelná propast. 5. Nesmrtelnost duše lidské. 6. Od duše lidské k Bohu. 7. Náboženství přirozené a nadpřirozené. 8. Nesnáze metody čistě empirické a pozitivistické v určení pravé povahy člověka.	96
Hlava pátá. Individuum subjektem povinností a práv.	
1. Člověk osobou. 2. Člověk jedinou mravní bytostí.	107
1. Povinnost (Mravnost)	
1. Mravnost základní podmínkou společnosti. 2. Zákon přirozený zdrojem mravních povinností. 3. V rozumovém poznání zákona přirozeného tkví jeho absolutní závaznost. 4. Svězákonost jedince v mravním jednání. 5. Různost názorů o podstatě a normě mravnosti. 6. Slabiny vědecké morálky. 7. Lidská přirozenost nejbližší objektivní normou mravního jednání. 8. Personalismus, synthesa individuality a sociality morálkou budoucnosti	109
2. Právo.	
1. Zákon přirozený zdrojem práva. 2. Souvislost právního řádu s mravním. 3. Různé názory o vzniku povinností a práv. 4. Pojem práva.	121
Hlava šestá. Přirozená práva individuální.	
1. Přirozená práva ochrannou tvrzí individua proti přesile společnosti. 2. Správný výklad přirozených práv.	126

	Str.
A. Právo na svobodu.	
1. Svoboda vůle popřaná determinismem. 2. Pojem mravní svobody. 3. Meze svobody vůle. 4. Jen pod zákonem volnost. 5. Zbuznost determinismu v sociálním životě.	128
B. Právo na rovnost.	
1. Nerovnost individuální, rovnost rodová. 2. Příroda a lidská činnost tvůrčí nerovnosti. 3. Rovnoprávnost a rovnocennost všech lidí. 4. Nerovnost základem společnosti. 5. Marné pokusy o společnost na základě úplné rovnosti.	134
C. Právo vlastnické.	
1. Pojem a vznik soukromého majetku.	
1. Obsah pojmu vlastnictví. 2. Odpůrci soukromého vlastnictví. 3. Původ vlastnického práva. 4. Soukromé vlastnictví výtvořem přirozené zákonitosti. 5. Společné vlastnictví není biblí odůvodněno. . . .	141
2. Morální nutnost soukromého majetku.	
1. Soukromé vlastnictví odůvodněno požadavkem přirozenosti lidské a 2. nutností sociální. 3. Soukromý majetek podmínkou sociálního smřru. 4. Nerovnost majetku tmelem společnosti. 5. Nynější křiklavá nerovnost majetku nebezpečím společnosti.	146
3. Zdroje a meze soukromého vlastnictví.	
1. Lidská práce. 2. Smlouva mezdní. 3. Spravedlivá mzda. 4. Právo vlastnické omezeno mravními a sociálními povinnostmi.	155
D. Právo na život.	
a) Válka.	
1. Válka sebeobranou kolektivního individua. 2. Mezinárodní právo o válce. 3. Altruismus a zdravý rozum proti válce. 4. Nutnost mezinárodní autority k zamezení válek. 5. Vyhledky snah po věčném smřru.	161
b) Trest smrti.	
1. Trest smrti sebezáchovným právem společnosti. 2. Církevní stanovisko k trestu smrti. 3. Zvýšená mravní úroveň lidstva odstraní příčiny trestu smrti.	167
c) Sebevražda.	
1. Právo na život mařeno sebevraždou. 2. Sebevražda stěnem moderní civilizace a 3. mravním sociálním zlem. 4. Morální porušenost hlavní pohnutkou k sebevraždě. 5. Náboženská víra nejlepší ochranou před sebevraždou. 6. Euthanasie.	171
d) Eugenika.	
1. Pojem eugeniky. 2. Malthusianismus. 3. Sociální pohroma z novomalthusianismu. 4. Omezování populace v zemích českých. 5. Zvrácená eugenika v omezování zločinnosti. 6. Úmyslné omezování natality spojencem degeneračních činitelů lidské společnosti. . .	177
E. Právo na čest.	
1. Pojem cti. 2. Právo na mravní neporušenost. 3. Povinná péče o čest. 4. Prostředky k uhájení cti.	183

F. Právo na intelektuální a mravní rozvoj.	Str.
1. Právo a povinnost rozumového a mravního vzdělání. 2. Sebevýchova. 3. Sebevláda. 4. Škola a socialisace vzdělání. 5. Součinnost rodiny, církve a školy ve výchově dítek. 6. Nutnost ozdravení sociálních vzdělávacích prostředků.	186
Hlava sedmá. Zápas individua se společností o uznání přirozených práv osou sociálního dějství.	
1. Spor jedince se společností o právo individuality. 2. Antický stát pohlcoval individualitu jedince. 3. Antické otroctví. 4. Osвобоzení otroků křesťanstvím. 5. Stav nevolnický. 6. Vývoj individuality od středověku do nové doby.	191

II. PŘÍRODA.

Hlava první. Závislost člověka na přírodě a hmotném těle.	
1. Člověk hlavním, ač ne jediným činitelem sociálního dění. 2. Vliv přírody na tělesné i duševní ústrojí člověka. 3. Povaha půdy. 4. Bohatství přírodní. 5. Tělo orgánem duše. 6. Povaha tělesného ústrojí podmiňuje duševní stavy.	196
Hlava druhá. Převaha člověka nad hmotným světem.	
1. V činnosti lidské není mechanické nutnosti. 2. Různé výsledky těchto vlivů přírodních. 3. Člověk kulturou ovládá přírodu. 4. Typické znaky plemenné.	200

III. KULTURNÍ PROSTŘEDÍ.

Hlava první. Pojem a vývoj kultury.	
1. Pojem civilizace a kultury. 2. Kulturní ideál evoluční sociologie v utilitarismu. 3. Kultura ideální tvorbou hodnot duchových. 4. Kultura též výsledkem kulturní práce. 5. Kultura souhrnem všech hodnot, zdokonalujících člověka. 6. Trojí obor oblasti kultury. 7. Různé stupně kulturního pokroku. 8. Evoluční sociologie usiluje o estetické vzdělání. 9. Nutnost kultury etické vedle materiální. 10. Křesťanská kultura vyvrcholením lidského pokroku. 11. Vliv kulturního milieu na jednání lidské.	204
Hlava druhá. Složky ideální kultury.	
1. Náboženství.	
1. Náboženství nejvlivnějším činitelem kulturního pokroku. 2. Náboženství základem mravnosti a 3. kolébkou vědy. 4. Inspirace umění náboženstvím. 5. Vliv náboženství na rozvoj hmotného pokroku a 6. úpravu společenských i politických poměrů ve prospěch jedince.	214
2. Mravnost.	
1. Absolutní normy objektivního mravního řádu regulují mravní jednání lidské. 2. Mravní uvolněnost nepřitelem náboženského cítění. 3. Vědecká morálka postrádá normativního vlivu na jednání. 4. Umění nese ráz mravních názorů. 5. Vliv etických zásad	

	Str.
v hospodářské činnosti. 6. Mravní sebevláda jedince prospěchem celku.	221
3. V ě d a .	
1. Filosofické směry v úzkém styku s náboženstvím, mravností, uměleckou tvorbou a vývojem hospodářských poměrů. 2. Pokrok přírodních věd přeměnil způsob výroby. 3. Mravní krize zaviněna rozmachem techniky proti zaostalé mravnosti.	224
4. U m ě n í .	
1. Umění ve službách náboženství povzbuzuje k zbožnosti. 2. Náboženství křesťanské stvořilo vyšší umění. 3. Vliv umění na zjemnění mravů. 4. Vady estetické kultury.	226
Hlava třetí. Reální kultura.	
1. Pojem reální kultury. 2. Vliv hospodářských poměrů na sociální život. 3. Materiální kultura pružinou vývoje kulturního. 4. Vliv hospodářských poměrů na mravnost a 5. náboženství. 6. Kulturní pokrok není nutnou výslednicí reální kultury.	228
Hlava čtvrtá. Neobmezený pokrok kultury.	
1. Rozvoj kultury není stálým ani nutným, tím méně neobmezeným.	231
IV. SPOLEČNOST.	
Hlava první. V š e l i d s k á s p o l e č n o s t .	
1. Z á k l a d s p o l e č n o s t i .	
1. Společnost zvyšuje přirozené síly jedince. 2. Základové síly společnosti. 3. Přirozené pudy nejsou výlučně jedinými silami společenského vývoje. 4. Vloha družnosti typickým znakem lidské přirozenosti.	234
2. P o j e m s p o l e č n o s t i .	
1. Stát a všelidská společnost. 2. Pojem společnosti podle názoru křesťanské sociologie. 3. Společnost mravním organismem. 4. Clánky společenského organismu. 5. Nutnost autority ve společnosti.	239
Hlava druhá. R o d i n a .	
1. P o j e m a z á k l a d r o d i n y .	
1. Rodina základním kamenem lidské společnosti. 2. Rodina požadavkem lidské přirozenosti. 3. Manželství základem rodiny.	248
2. Ú č e l r o d i n y .	
1. Přirozené a mravní povinnosti manželů. 2. Vzájemné vztahy mezi rodiči a dětmi. 3. Poměr rodiny k čeledi. 4. Manželské rozluky sociálním nebezpečím.	252
Hlava třetí. S t á t .	
1. P o j e m a p ů v o d s t á t u .	
1. Různost názorů o pojmu státu. 2. Společenská smlouva. 3. Mýlnost názorů o společenské smlouvě. 4. Stát útvarem přirozeným.	

	Str.
5. Autorita podstatným živlem státní společnosti. 6. Katolický názor o státní moci. 7. Každá forma vládní moci jest oprávněna.	260
2. Účel státu.	
1. Různost názorů o účelu státu. 2. Individualistický a kolektivistický názor o účelu státu.	270
3. Nejbližší cíle státu.	
1. Nejbližším cílem státu jest veřejné blaho, jehož lze dosáti stanovením: 2. právního řádu a 3. přímou podporou všeobecného blahobytu.	274
4. Stát orgánem lidové kultury.	
1. Společenského ideálu nelze dosáti pouhou úpravou blahobytných zřízení. 2. Převaha zevní civilizace kořenem sociálního napětí. 3. Péče moderního státu o všechny složky lidské kultury.	277

Hlava čtvrtá. Církev.

1. Sociální organizace církve.	
1. Předním účelem církve jest udržovati vědomí o existenci a zjevení nadpřirodního činitele. 2. Mravní obrození člověka církví. 3. Církev římsko-katolická má všechny znaky společenské organizace.	282
2. Církev v kulturním vývoji lidstva.	
1. Duch Kristův svou církví zvyšuje kulturní činnost člověka. 2. Kulturní povznesení národů křesťanstvím. 3. Mravní úroveň křesťanstvím zvýšena. 4. Zlepšení sociálních poměrů křesťanstvím. 5. Kulturní, mravní a sociální působení církve katolické v českém národě. 6. Blahodárný vliv křesťanských tradic na současné poměry. 7. Žádná náboženská konfese nezvyšuje sama sebou hmotný blahobyť. 8. Převaha náboženských ideí nad nevěrou.	285
3. Poměr církve ke státu.	
1. Současné členství jedince v církvi i ve státě. 2. Poměr církve ke státu jeví se vzájemnou výměnou práv a povinností. 3. Církev cennou podporou státní společnosti. 4. Vývoj vědeckých teorií o poměru církve ke státu v dějinách. 5. Církev katolická uznává každou zákonitě vládu a neztotožňuje se žádnou politickou stranou ve státě.	296
4. Rozluka státu a církve.	
1. V zájmu občanů má býti státní i církevní organizace oživována duchem svornosti. 2. Církev působí svéprávně ve svém duchovním oboru vedle státu, ale ne proti státu. 3. Katolíkům není dovoleno usilovati o rozluku církve od státu. 4. Rozluka státu od církve znamená úplné zrušení svéprávnosti církve na státním území. 5. Stát jakožto orgán lidové kultury jest povinen podporovati ze státních prostředků kulturní život svých občanů.	302

V. NADPŘÍRODNÍ ČINITELE V SOCIÁLNÍM DĚJSTVÍ.

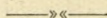
Hlava první. Bůh ve vědeckém myšlení a zjevení.

1. V kosmickém a sociálním dějství jeví se působení nadpřirodního činitele, osobního Boha. 2. Materialismus, monismus. 3. Pantheismus. 4. Positivismus, 5. jeho sterilitnost ve výkladu jevů. 6. Mýlná

noetika pozitivismu. 7. Kantův criticismus v poznání Boha.	Str.
8. Pravda v citu. 6. Boha lze poznati, ale ne pochopiti. 10. Nutnost zjevení a jeho věrohodnost.	308

Hlava druhá. Prozřetelnost v sociálním dějství.

1. Naturalismus popírá nutnost řízení světa bohem. 2. Účelnost v kosmickém dějství. 3. Dějinám lidstva nelze rozuměti bez vyššího řízení světa. 4. a 5. Zdánlivé rozpory mezi osudem jedince i celých národů a přísnou spravedlností. 6. Sociální význam fysického zla. 7. Nepřímé i bezprostřední působení Prozřetelnosti ve vývoji lidstva.	319
---	-----

Kniha třetí.

Úprava společenských poměrů politikou.

I. ČÁST VŠEOBECNÁ.

Hlava první. Pojem a úkoly politiky.

1. Úkolem politiky je úprava společenských poměrů. 2. Sociologie není jen vědou popisnou, nýbrž i předpisnou (normativní). 3. Pojem a obsah politiky. 4. Politika uměleckou i vědeckou činností. 5. Politika a etika.	326
---	-----

Hlava druhá. Vliv světového názoru o společnosti na směry politiky.

1. Zdar politické činnosti závisí na mravní zdatnosti vůdčích osobností. 2. Světový názor o podstatě státu základem politiky zásadové. 3. Účelová politika řídí se předpokladem o účelu státu. 4. Různé obory účelové politiky zahraniční i vnitřní. 5. Chudinská péče státní. 6. Veřejné zdravotnictví. 7. Zájmová politika hmotná a ideální. 8. Politické strany.	334
---	-----

II. ČÁST ZVLÁŠTNÍ.

Hlava třetí. Snahy politických směrů o úpravu společnosti.

A. Individualismus.

1. Pojem individualismu. 2. Politické a hospodářské poměry 18. tého století živnou půdou individualismu. 3. Ideový základ individualismu položen subjektivismem reformace a renesance. 4. Programové zásady individualismu na poli kulturním, politickém a hospodářském. 5. Přiznivé i neblahé výsledky individualismu.	345
---	-----

B. Socialismus.

1. Hospodářský individualismus sproletarisoval dělnictvo.	
1. Vývoj kolektivního socialismu.	
1. Různé směry socialismu. 2. Od utopie k vědeckému socialismu. 3. Kořen socialismu v individualismu. 4. Vrcholný cíl socialismu v povznesení lidské individuality.	356

2. Ideové základy kolektivního socialismu.

1. Kolektivní socialismus filosofickou naukou i politickým hnutím.
2. Historický materialismus hlavním pilířem marxismu.
3. Náboženské názory marxismu.
4. Amoralismus marxismu.
5. Stát ve světle marxismu.
6. Teorie hodnoty a nadhodnoty.
7. Mylnost Marxovy teorie hodnotní i 8. všech jiných vět, na ní založených.
9. Vědecká krize marxismu.
10. Neživotnost marxismu ve společenském životě. 362

3. Socialistické směry v politickém životě.

1. Vývoj proletářských internacionál.
2. Syndikalismus a bolševismus.
3. Komunismus.
4. Státní socialismus.
5. Teorie Marxovy překonány, metoda marxismu heslem proletářů. 375

C. Křesťanský solidarismus.

1. Reformy společenské bez reformy lidského nitra jsou bezúčinný.
2. Pojem solidarismu.
3. Cíl solidarismu.
4. Všelidská solidarita.
5. Solidarismus světovým názorem o společenském životě ve státě.
6. Katolický původ křesťanského solidarismu. 385

Hlava čtvrtá. Normativní uspořádání společnosti principem solidarismu.

1. Porušená skladba společnosti.

1. Vědecké formulky individualismu a marxismu neodstranily sociální nesrovnalosti.
2. Celá skladba společnosti i její jednotlivé články uvolněny.
3. Vadné rozvrstvení společnosti lze jen principem normativním napravit. 392

2. Zásady normativního uspořádání společnosti.

1. Křesťanský světový názor směrníc v hodnocení normativních zásad solidarismu.
2. Práva individua ve světle normativních zásad názoru křesťanského.
3. Vliv normativních zásad křesťanských na skladbu společnosti. 396

Hlava pátá. Konkrétní cíle sociální politiky solidarismu.

(Politický, kulturní a sociálně-hospodářský program československé strany lidové).

A. Mezinárodní společnost, stát, země a obec.

Program politický.)

B. Rodina, národ a církev.

(Program kulturní).

C. Stavby společenské.

(Program sociálně-hospodářský). 403

Hlava šestá. Ztužení mravních základů společnosti.

1. Mravní vyspělost jedince zárukou zdravého vývoje pokroku společenského.
2. Praktické křesťanství není klerikalismem.
3. Účinnost zásad evangelia v dějinách i v přítomné době.
4. Soumrak současné kultury nabadá k náboženskému ušlechťení hynoucích mravních sil individua.